

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 513/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 2 Ek 129/2020 z 5. novembra 2020 a č. k. 2 Ek 129/2020 z 24. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 Ek 129/2020 z 5. novembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom a uznesením č. k. 2 Ek 129/2020 z 24. marca 2021 vydaným sudkyňou (spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

2. Sťažovateľ žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom, keďže to odôvodňujú jeho majetkové pomery (žiada o zaslanie tlačiva na jeho vyplnenie) a podľa jeho názoru nejde o zrejmé bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 2 Ek 129/2020 v procesnej pozícii povinného o vymoženie pohľadávky vo výške 153,68 eur (z titulu súdnych trov) a trov konania v prospech oprávneného Slovenského národného múzea, organizačného útvaru Spišské múzeum v Levoči so sídlom v Bratislave (ďalej len „oprávnený“). Sťažovateľ sa návrhom doručeným okresnému súdu

4. apríla 2020 domáhal zastavenia exekúcie, avšak okresný súd uznesením z 5. novembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodla sudkyňa okresného súdu uznesením z 24. marca 2021 tak, že ju zamietla.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v úvode ústavnej sťažnosti opisuje genézu exekučného konania vedeného na okresnom súde. Následne jeho nespokojnosť smeruje proti postupu okresného súdu v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, a to poukazovaním na zaujatosť sudcu a právneho zástupcu protistrany (resp. mediátora) v predmetnom konaní. Dôsledkom tohto nezákonného konania na okresnom súde bolo začatie exekučného konania na základe návrhu oprávneného. Sťažovateľ sa nevie domôcť „ochrany základných práv a slobôd využitím dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci (v exekúcii)“, preto podal ústavnú sťažnosť proti napadnutým uzneseniam.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Predmetom ústavnej sťažnosti je vyjadrená nespokojnosť sťažovateľa s napadnutými uzneseniami vydanými v exekučnom konaní, ktorými malo dôjsť k porušeniu ním označených práv.

6. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

7. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019).

8. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho

zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením okresného súdu z 5. novembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom:

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

11. Sťažovateľ využil svoje právo podať proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, o ktorej rozhodovala sudkyňa, ktorá bola zároveň oprávnená a aj povinná poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám sťažovateľa v prípade zistenia, že napadnutým uznesením vyššieho súdneho úradníka z 5. novembra 2020 došlo k ich porušeniu. Právomoc sudkyne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 5. novembra 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením okresného súdu z 24. marca 2021 vydaným sudkyňou:

13. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie vydané sudkyňou, podstatou námietok v tejto časti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, avšak jeho argumentácia smeruje predovšetkým k vyjadreniu nespokojnosti s postupom okresného súdu v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, na základe ktorého začalo prebiehajúce exekučné konanie, pričom tejto argumentácii chýba relevantná ústavnoprávna rovina.

14. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného

základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

15. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

16. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj okresný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

17. Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha preskúmania uznesenia vydaného sudkyňou s poukazom aj na skutočnosti, ktoré ním mali byť namietané v pôvodnom konaní (zaujatosť sudcu, správanie oprávneného a právneho zástupcu protistrany), v ktorom bol vydaný exekučný titul, čo je neprípustné. Uvedené konštatoval aj okresný súd, keď uzavrel, že *„nie je oprávnený v priebehu exekučného konania preskúmať právny vzťah, ktorý bol podkladom pre vydanie exekučného titulu, vecnú správnosť exekučného titulu a ani zrušiť alebo preskúmať exekučný titul, ktorý je podkladom vykonania tejto exekúcie.“*

17.1. Predmetom sťažnosti bola aj námietka sťažovateľa, že súdny exekútor vydal príkaz na začatie exekúcie zrážkami z dôchodku skôr, ako uplynula lehota na podanie návrhu na zastavenie exekúcie s odkladným účinkom, s ktorou sa okresný súd adekvátne vysporiadal, keď uviedol, že po doručení príkazu na začatie exekúcie platiteľ dôchodku zrážky síce vykonáva, ale nepoukazuje ich súdnemu exekútorovi na účely uspokojenia vymáhajúceho nároku, a to až do času, keď platiteľovi dôchodku nie je doručený exekučný príkaz. Súdny exekútor vydá exekučný príkaz a doručí ho povinnému a platiteľovi dôchodku až po márnom uplynutí 15-dňovej zákonnej lehoty na podanie návrhu na zastavenie exekúcie, ktorá začína plynúť doručením upovedomenia o začatí exekúcie alebo po tom, čo je súdnemu exekútorovi doručené uznesenie exekučného súdu o zamietnutí návrhu povinného na zastavenie exekúcie s odkladným účinkom. V predmetnej veci ide teda o legitímny postup súdneho exekútora.

17.2. Sťažovateľ poukazoval v sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom na v tom čase prebiehajúce konanie pred ústavným súdom, ktoré inicioval a ktorým sa domáhal zrušenia exekučného titulu. Okresný súd uvedenú námietku neakceptoval, pretože *„ani prípadné vedenie konania na Ústavnom súde Slovenskej republiky, kým nie je skončené vydaním rozhodnutia v prospech povinného, nie je dôvodom na zastavenie exekúcie v zmysle § 61k Exekučného poriadku, keďže exekučné konanie je vedené na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorý nebol zrušený.“* K uvedenému ani nedošlo, keďže ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 340/2020-31 z 8. septembra 2020 právoplatným 12. októbra 2020 ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol. Táto skutočnosť už bola sťažovateľovi v čase, keď podával sťažnosť proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom z 5. novembra 2020 známa, a teda jeho námietka, že ústavný súd ešte v jeho veci nerozhodol, bola nepravdivá a zavádzajúca.

17.3. A napokon poslednou námietkou sťažovateľ namietal, že okresný súd nerozhodol o jeho žiadosti o odklad exekúcie, na čo mu okresný súd v uznesení vydanom sudkyňou odpovedal, že „s účinnosťou od 01.04.2017 je novo upravený inštitút odkladu exekúcie, o ktorom je v súčasnosti v zmysle § 61h Exekučného poriadku oprávnený rozhodovať už len súdny exekútor. Z tohto dôvodu ani nie je možné, aby súdne rozhodnutie v exekučnom konaní obsahovalo výrok o odkladnom účinku, resp. o odklade, keďže exekučný súd na to nemá decízne oprávnenie.“.

18. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia okresného súdu z 24. marca 2021 presvedčil, že okresný súd reagoval na všetky relevantné námietky vznesené sťažovateľom (aj tie zavádzajúce) a, rešpektujúc zákonné limity rozsahu prieskumu vo vykonávacom konaní, dospel k ústavne konformnému záveru o nedôvodnosti jeho námietok uvedených v návrhu na zastavenie prebiehajúcej exekúcie. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia sudkyne, ktoré sú dostatočne odôvodnené.

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K sťažovateľom podanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

20. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2021

Libor Duľa
predseda senátu